

MÅTTSUNDARN

Medlemsblad från

MÅTTSUNDS INTRESSEFÖRENING

Nr 16

Årgång 9 2004

Pris 20 :-

“Pettsons hus” i Anki
Wikströms trädgård

INNEHÅLL

Innehållsförteckning - Styrelsens sammansättning	sid 2
Redaktörerna har ordet - Några ord från styrelsen	sid 3
Rapport från Medborgarhusföreningen	sid 4
Konsthantverkare Anna-Karin Wikström	sid 6
Om socknar och kommuner	sid 7
Byastämma	sid 13
Line dance	sid 15
2003 års kvinnor och män	sid 16
Utflyktsmål i Måttsund	sid 18
Måttsunds historia: Hemman nr 14	sid 20
Ny i byn	sid 31
Folkmängdsuppgifter	sid 33
Inbjudan - Måttsundskolan firar 10 år	sid 34
Intresseföreningens planering 2004	sid 35

Måttsunds Intresseförenings styrelse:

	tel.
Karin Vilhelmsson ordförande Kläppvägen 14	342 52
Carina Avergren vice ordf. Gultmalvägen 43	342 76
Solveig Engström sekreterare Långbackavägen 12	341 15
Ulrika Malmström kassör Långbackavägen 41	342 13
Ann Stenman ledamot Gultmalvägen 23	343 35
Eva Jonsson ledamot Långbrovägen 6	340 51
Peter Lindbäck ledamot Långbackavägen 7A	341 84
Bodel Blom suppleant Måttsunds byaväg 270	340 41
Katarina Berglund suppleant Gultmalvägen 10	343 25

Redaktörer:

Ingrid Vikström Måttsunds byaväg 296	340 72
mailadress: ingvik@telia.com	
Sofia Larsson Långbackavägen 25	342 28
mailadress: sofia.larsson@mbox303.swipnet.se	

Webbredaktör: Eva Lundström mailadress: eva.lundstrom@minpost.nu
Måttsunds hemsida: www.mattsund.com Via den kan du sen knappa in
Luleå kommuns hemsida och under Byar i Luleå läsa mer om Måttsund.

Redaktörerna har ordet

Vad stort har hänt i vår by under 2003? Det mest glädjande är väl att inte mindre än tretton nya världsmedborgare har fötts här. Det bör borga för att skolan står säkrare och att vi inte under de närmaste åren ska behöva bekymra oss för en nedläggning.

Vi har också kunnat märka att en föryngring skett bland familjerna. Flera fastigheter har bytt ägare och i de flesta fall är det unga barnfamiljer som flyttat in. Ett bekymmer är att inte alla barn som ansökt om dagisplats kan få det i byn. Enligt uppgift står 17 barn i kö. Det skulle vara trevligt att låta alla nyinflyttade presentera sig, men det skulle ta alltför stor plats i denna tidning. Två av de familjer som tillkommit de senaste åren har getts utrymme. Båda har anknytning till Hära, det hemman som beskrivs denna gång. Familjen Gramner bor alldeles intill den gamla Häragårn och Bergströms bor på det nya Hära.

I Intresseföreningens första styrelsen var fördelningen mellan könen fem män och två kvinnor. Efter hand har antalet kvinnor ökat och under 2003 var fördelningen den omvända, två män och fem kvinnor, samt dessutom två kvinnliga suppleanter. Efter senaste årsmötet har kvinnorna tagit ännu ett mandat. Av utrymmesskäl bli det inget företagarreportage denna gång, men vi återkommer.

Några ord från styrelsen

Sommaren står för dörren men någon ordentlig sommarvärme lyser i skrivande stund med sin frånvaro. Trots det så hoppas vi i styrelsen, liksom många med oss, att kommande sommar ska bli precis så varm och solig som vi behöver för att ladda batterierna inför kommande vinter.

Under sommaren så brukar jag och min familj göra små utflykter i det gröna och med denna tidning följer en **utflyktskarta** med olika guldskor i byn. Utnyttja den i sommar. Grillplatser att rekommendera är t.ex. Byhålan eller Bäckmellanbodarna.

Vi har också påbörjat en upprustning av **badplatsen i Såte**. Det som är gjort så här långt är att vindskyddet, som haft en farlig slagsida de senaste åren, blivit åtgärdad. Ytterligare en bänk att sitta på vid grillplatsen samt ett stort

“picknickbord” med plats för c: a 12 pers finns nu uppsatt i anslutning till bad och grill. Ett stort tack till alla som lagt ned ett jättejobb för att få detta till stånd!

Den **2:a juli** på kvällen ska ni boka redan nu. Då kommer **“Sjunga med Svempa”** till fotbollsplan. Gratis inträde med fika till försäljning m.m. Passa på att delta i en underhållande och trevlig kväll. Evenemanget kommer att utannonseras både i tidningarna samt via affischer då ni får mer information.

Ja som ni ser så finns det massor att göra i Måttsund i sommar. Väl mött och en riktigt trevlig sommar önskar alla vi i Måttsunds intresseförening.

Vid tangentbordet
Karin Vilhelmsson Ordf.

Rapport från Medborgarhusföreningen

Föreningen har under det senaste året fått ett tillskott av ett 30-tal medlemmar, vilket är mycket glädjande. Tyvärr kunde konstateras att få av dessa besökte årsmötet.

En försommardag träffades fyra kvinnor och två män i Medborgarhuset för att ge det en uppsnygning. Det handlade om rengöring av fläktar och armaturer, fönsterputsning, byte av gardiner och allmän städning av hela huset.

Därefter har Greta Öhman behandlat golven. En kväll några veckor senare var det städning av tomten. Detta tog bara ett par timmar eftersom arbetsstyrkan bestod av 7-8 personer. Därefter har Ansgar Vågberg, Ove Myrevik och Greta målat väggarna i lilla salen och samtliga dörrar i huset och det ser nu mycket fräscht ut.

Vad som är närmast förestående och beräknas ske under sommaren är byte av armatur samt omläggning av taket på den del som täcker kapprum och toaletter.

Konsthantverkare Anna-Karin Wikström

Att det bor en konsthantverkare i det röda huset halvvägs efter vägen till Sörsundet kan man lätt se om man kikar in lite på tomten. Där står rabatterna som egna skapelser i mjuka former runt huset och fastän det ser ordentligt och planerat ut menar Anki att växterna bara "totas" ner och sen visar det sig om de tar sig och om det blev bra. En del växter har såtts av naturen sjäv men hamnat så bra att de fått bli kvar.

Anki verkar inte vilja kalla sig konstnär utan mer en "sån där som alltid samlat pinnar, tygbitar och diverse skrot" och sedan gjort något av det. Men 2 år på Sunderby folkhögskolas konstlinje har det blivit vilket först gav en bred bas med kunskaper i många tekniker såsom keramik, måleri, textil och sedan fördjupningar under det andra året. Till en början ägnade hon sig åt keramiken och drejade mycket men på senare år har hon också målat och tecknat en del. Favoritmaterial eller teknik har hon ingen utan vill använda allt möjligt för att få utlopp för kreativiteten.

Anki har deltagit på "Konst i det gröna" och ett antal utställningar under studietiden på konstlinjen men har i övrigt inte lagt någon energi på att visa sina verk eller att sälja dem. Hemma har hon dock en hel del som jag fick förmånen att titta på och man kan inte låta bli att inspireras av hennes mångsidighet. Har man, som jag, ett barn på fritids kan de säkert vittna om mycket skapande när Anki har vikarierat. Jag upptäckte till och med att jag

har en "kopia" av en av hennes akvareller ("Kattängel" eller var det "Änglakatt") färgfylld av min dotter på skolan.

Sista åren har Anki dock fokuserat på sina studier och hon har just blivit klar gymnasielärare i samhällskunskap och historia. När jag frågar henne om framtida projekt pekar hon bara på sitt växthus och ler och jag förstår att det ju är den tiden på året då skapandet sker i det gröna rummet. Växthuset är fullt av egna uppdrivna plantor som snart ska ut och förgylla rabatterna i det där konstverket hon skapar om varje sommar.

S.L

Om socknar och kommuner

Hur länge har du bott i Luleå kommun? Om du är född efter 1969 har du kanske gjort det hela livet. Men om du är äldre har du det inte. Luleå är nämligen en ganska ung kommun. Här ska jag försöka ge en liten tillbakablick och skildra vad som hänt med Luleå socknen som blev Luleå kommun.

Socken är besläktat med ordet söka. Människorna sökte sig till en kyrka - eller till en samlingsplats, där man kunde bygga en kyrka.

Det var Lule älv, eller Lula, som gav Luleå socken och senare staden dess namn. Lula är samiska och betyder Östervatten. Genom den stora Lule socken, som en gång sträckte sig ända upp mot fjällen, forsade den mäktiga älven. Fram till 1650-talet omfattade Lule socken det som senare skulle bli Nederluleå, Överluleå, Edefors, Råneå, Jokkmokk och Gällivare socknar. Ytan på 427 kvadratmil kan jämföras med landskapen Gästrikland, Hälsingland, Medelpad och Ångermanland som tillsammans omfattar 454 kvadratmil.

Piteå med tillhörande lappmark hade blivit en egen socken redan 1408 och Kalix omkring 1450.

Gamla staden och Nystaden

Luleå stad grundades 1621 och dess plats blev runt den gamla stenkyrkan från 1400-talet. Den hade i århundraden varit en betydande handels- marknads- och tingsplats. Ganska snart insåg luleborna att stadens läge inte var så lämpligt. Man var beroende av sjöfarten, eftersom vägarna ofta var så dåliga att inte ens hästskjutsar kunde ta sig fram på dem. Allteftersom fartygen blev större krävde de en djupare farled. Till Luleå stad kom båtarna via Gammelstads-viken. På grund av landhöjningen blev viken allt smalare och grundare varför borgarna, köpmännen i staden, begärde att den skulle flyttas närmare kusten. År 1649, efter bara 28 år på den gamla platsen, flyttades staden till Råfware-skatan, den halvö där dess centrum fortfarande ligger.

Gammelstad, eller "Gamla staden" som platsen länge kallades, förblev huvudort i Luleå socken. År 1654 bröt sig Råneå socken ut ur storsocknen och 1693 skedde samma sak med Jokkmokk, som då omfattade även Gällivare. 1742 blev Gällivare en egen socken. År 1831 skedde den sista delningen då

Luleå socken delades i Nederluleå och Överluleå. Till den senare hörde även Edefors.

Kyrkans ansvar och makt

Kyrkoråd och sockenstämma hade i forna tider stor makt men också mycket av det ansvar som senare kom att övertas av den borgerliga kommunen. Kyrkoherden var den självskrivne ordföranden och hade en stark ställning. Stämmor och tingsförhandlingar hölls i Sockenstugan. En sådan omnämns i socknens handlingar första gången 1628 men bör ha funnits långt dessförinnan. 1754 stod den nya "Socken- och Tingsstugu" klar. Den finns ännu i Gammelstad, men på en annan plats än den ursprungliga. Sedan ett nytt tingshus uppförts i början av 1800-talet blev sockenstugan häkte. Kanske kan man få en uppfattning om hur dess celler varit beskaffade, fastän de numera gjorts om till toalett och förråd. Nu används sockenstugan som möteslokal och sommarkafé.

Sockenstugan byggd 1754

Av de ärenden som behandlades i kyrkorådet kan nämnas "kyrkotukten", som bland annat innebar att sockenborna regelbundet skulle infinna sig vid gudstjänster. Ju närmare kyrkan man bodde, desto oftare var man skyldig att besöka den. Eftersom de norrländska socknarna var stora, hade många gudstjänstbesökare så lång väg till sin kyrka, att resan dit och tillbaka inte kunde företas på samma dag. Därför växte kyrkstäder med stugor och stall upp runt kyrkan.

De ständigt återkommande krigen och skyldigheten att utrusta soldater var en tung belastning för Sveriges bönder. De krävdes också på underhåll av vägar och broar, att hålla stängsel mellan olika byar, att ta hand om byns fattiga, att bekosta reparationer av kyrka och prästgård samt prästernas och biskopens löner.

Den skatt som gällde kyrka och prästerskap togs ut i "tionde", vilket innebar utdebitering av en tiondel av varje hemmans avkastning från jordbruk och fiske. Ofta var det säd som lämnades, men det kunde också handla om kött, smör och torkad fisk.

Stocken - ett ofta använt bestraffningsredskap

Sockenbornas liv och leverne ute i byarna övervakades av utvalda "sexmän". Dessa skulle rapportera till kyrkorådet om inte kyrkans regler efterföljdes i hemmen. Det kunde handla om bråk och osämja inom familjen, om ungdomars danstillställningar, spritmissbruk och försummande av bön och husandakt. Ett exempel på detta kan man finna i Måttsund. I kyrkorådet den 18 juni 1742 dömdes bonden Jöns Hansson och hans hustru Ingeborg Olofsdotter på Myrhemmanet att en söndag sitta i stocken för *"dess odygdiga och illa upptuktade barn, för hela husets svordom och bannskap samt bönen försummande och mång annor otillbörlighet"*.

Denna stock har man de senaste somrarna kunnat se placerad utanför kyrkomuren vid sidan om den västra stigporten. Vid Persmässhelgen brukar den också vara "befolkad" med ett par nutida "syndare". Det är inte svårt att tänka sig hur förnedrande det måste ha känts att sitta med benen fastskruvade i stocken medan kyrkfolket passerade och kastade glåpord och spottade på de straffade.

Två nutida “syndare” i stocken i samband med Persmäss

Gå på rote

Bland de frågor som behandlades i råd och stämman var de fattigas situation. Genom gåvor i samband med kyrkliga förrättningar som dop, vigsel och begravning blev det medel till “fattigkassan”. Vid husförhören ute i byarna samlade man ihop “fattigkorn” från bönderna. Detta fördelades mellan byns fattiga och sjuka. De människor som var fattiga men inte oförmögna att gå, hade tillstånd att “gå på rote”, det vill säga vandra mellan gårdarna inom socknen och tigga mat och husrum. Men de fick inte gå utanför sitt eget “distrikt”. I vissa byar byggdes fattigstugor där äldre och sjuka kunde bo.

Kyrkans dotter

Efter att den allmänna folkskolan inrättats 1842 blev utgifterna för denna en kostnad för socknen. Därför var många av de med dryga skatter

betungade bönderna emot denna reform. Prästerna hade länge verkat för att skolgång skulle bli obligatorisk, eftersom de menade att alla borde kunna läsa bibel och katekes och att moralen därigenom skulle stärkas. Genom att initiativet till folkskolans genomförande togs av prästerna, brukade skolan kallas "Kyrkans dotter". I Nederluleå socken valdes den första skolstyrelsen 1846. Ett skolhus byggdes intill kyrkan och var färdigt 1848. Ute i byarna fanns i bondgårdarna oftast en stor sal som bara användes vid högtidliga tillfällen. En sådan fick bli skollokal. Lärarna ambulerade mellan flera byar och undervisningen varade bara några veckor i varje by. Måttsundsbornen delade sin lärare med barnen i Antnäs, Kallax och Gäddvik. Först in på 1900-talet blev det vanligt att bygga skollokaler och i Måttsund stod det första skolhuset klart 1909.

Kommunalstämma från 1880

År 1862 kom Kommunallagen som innebar att en del av socken-stämmans uppgifter övertogs av en borgerlig församling, Kommunalstämman. Ledamöterna tillsattes efter val, men för att vara valberättigade måste man ha skattat för en viss inkomst eller äga en större jordbruksfastighet. För Nederluleås del handlade det i huvudsak om de bönder som ägde de största hemmanen. 1907-09 antogs en ny rösträttsreform som innebar att varje man över 24 år var röstberättigad om han de tre senaste åren betalat skatt. Detta villkor upphävdes i 1918 års författningsuppgörelse som trädde i kraft 1921. Först då fick även kvinnor rösträtt. Röstberättigad blev man året efter det man fyllt 23 år. 1941 sänktes rösträttsåldern för kommunalval till 21 år. Därefter har den sänkts ytterligare, 1965 till 20 år, 1970 till 19 och 1974 till 18 år.

När ärendena vid kommunalstämmans sammanträden blev alltför många, tillsattes nämnder för att förbereda dem. Den första var Kommunalnämnden från 1883. 1914 utsågs Pensionsnämnden, 1922 Fattigvårdsstyrelsen, 1923 Hälsovårdsnämnden, 1926 Barna-vårdsnämnden och 1930 Skolstyrelsen. Ytterligare ett antal nämnder och styrelser tillkom mellan åren 1934 och 1962.

Nederluleå kommun hade samma omfattning som den nuvarande Nederluleå församling, däribland Gammelstad, Bergnäset, Porsön och alla byar både norr och söder om Lule älv. Före 1932 hörde även Notviken, Skurholmen och Svartöstaden till Nederluleå. I Gammelstads kyrkby finns ännu två byggnader som använts som kommunalhus. Det äldsta, ett gult trähus från 1944 på vänster

sida om vägen före korsningen Lulevägen-Björkelundsvägen, inrymmer nu pensionärslägenheter. Snett emot ligger det på 1960-talet byggda kommunalkontoret. Det är ombyggt till hyreslägenheter.

Luleå blir storkommun

År 1969 skedde en stor förändring i hela vårt land då alla landsbygdskommuner slogs samman, i vissa fall med en stad eller köping, och bildade storkommuner. Luleå stad, Nederluleå kommun och södra delen av Råneå kommun kom att bilda Luleå kommun.

De kyrkliga församlingarna har däremot kvar sin gamla omfattning. Den tidigare Luleå stad är delad i Luleå domkyrkoförsamling och Örnäsets församling. Råneå församling omfattar hela Råneå gamla kommun alltså både den del som ingår i Luleå kommun och den som tillhör Bodens kommun. I Nederluleå församling, som med sina cirka 27.000 invånare är ovanligt stor för att vara en landsbygdsförsamling finns, förutom huvudkyrkan i Gammelstad, fyra församlingsdelskyrkor. De är Stadsökyrkan, Bergnäskyrkan, Porsökyrkan och Sörbykyrkan.

Ingrid Vikström

Bystämma

Jag har varit på min första bystämma. I Måttsundarn nr 13 sid. 16-17 skrev jag om bystämma och jorddelningsreformer. Uppgifterna hade jag hämtat ur uppslagsböcker och genom samtal med byåldermannen Thure Eriksson.

Denna gång var jag på plats för att själv höra vad som avhandlades på en bystämma 2004. Sju markägare var samlade. Jag kunde konstatera att det i stort liknade vilken förenings årsmöte som helst med val av olika funktionärer. Ekonomin redovisades och revisionsberättelse blev uppläst och godkänd. Auktion på olika områden av de fiskevatten som byn rår om var ett av ärendena. Detta hade också lockat dit en fritids-fiskare från Antnäs. För att få använda fasta fiskeredskap erfordras tillstånd av bystämman, men auktionen inbringade inga stora inkomster. Det rörde sig vanligen om en eller några tior per område för hela säsongen och slutsumman blev 320 kronor vilket betalades kontant.

Bystämman i Måttsund 2004

Nästa ärende var upprättande av ett arrendekontrakt som gällde en fastighet i Börtnäsheden där husen står på oskiftad byamark.

Vidare bestämdes att undersöka kostnaden för att kopiera byakistans handlingar för byns behov och därefter lämna dem till förvaring i exempelvis Folkrörelsearkivet.

Ett förslag som diskuterades och även tidigare behandlats var kopiering av några gamla foton för att inrama och sätta upp i Medborgarhuset.

Jag kunde konstatera att nutida bystämmor går mycket lugnt tillväga och fann ingen likhet med de protokoll som finns kvar från 17- och 1800-talen. Erik Nilsson har gjort en sammanfattning av olika ärenden från bystämmor som jag fått ta del av. Ärendena var många och de ägor och förpliktelser man hade gemensamma likaså. Det kunde t.ex. handla om att fastställa datum för när kreaturen fick släppas på bete efter skörden på åkrar och ängar, om förbud att under viss tid färdas på den så kallade Strätvägen (Strandvägen) samt bestämma bötesbelopp för överträdelse av besluten. Dessa fastställdes därefter vid tinget. Ett sådant ärende återges i Måttsundarn nr 6 sidan 31. Bystämman upprättade också hagadelningslängd och vägdelningslängd för underhåll av stängsel och vägar i förhållande till var och ens mantal.

Det beslut som jag funnit mest intressant fattades 1857. Då kom de flesta av byamännen överens om att skjuta alla lösspringande hundar och dela på eventuella böter. Om detta kan läsas i Måttsundarn nr 5 sidan 32.

Ingrid Vikström

Linedance

Vi är ett glatt gäng som under detta år dansat linedance i ABF:s regi i Måttsunds medborgarhus. Linedance är en dans som ursprungligen dansades till Country & Westernmusik men nu för tiden dansar vi även till annan sorts musik från rock till vals.

Vi ingår i Luleås linedanceklubb, Rodeo Kickers och vi är över hundra medlemmar. Representanter från klubben syns då och då på uppvisningar på Hägnan och festligheter i stan. Vi som dansat i Måttsund under detta år har varit allt från 13 år gamla till dryga 70 så detta kan alla prova, man behöver heller inte ha en partner med eftersom denna form av linedance är en singeldans.

Våra kurser hålls i Stadsöskolan och i Medborgarhuset i Måttsund och finns det intresse så kommer en ny grundkurs samt en fortsättningskurs att ges i Måttsund till hösten -04. Information kommer i annonsbladet i ABF:s annons under hösten men jag tar gärna emot anmälan och förfrågningar redan nu. Väl mött! Yihaaa!

Carina Erixon, 343 79

Måttsunds barn födda 2003

En halvblåsigt lördag i mitten av juni lyckades flertalet av barnen födda 2003 samlas hemma hos Angelika och Mattias Ahlman på Gultmalvägen. Efter många försök med Intresseföreningens nya digitalkamera kunde man senare vaska fram en bild där de små i och för sig inte log allesamman men åtminstone satt någorlunda på plats.

Nedifrån, stora bilden till vänster

Rad 1 från vänster: Lisen Djärv, Miranda Lindfors, Dennis Björkman

Rad 2: Emil Lindgren, Sandra Sundbom, Gustav Vikström

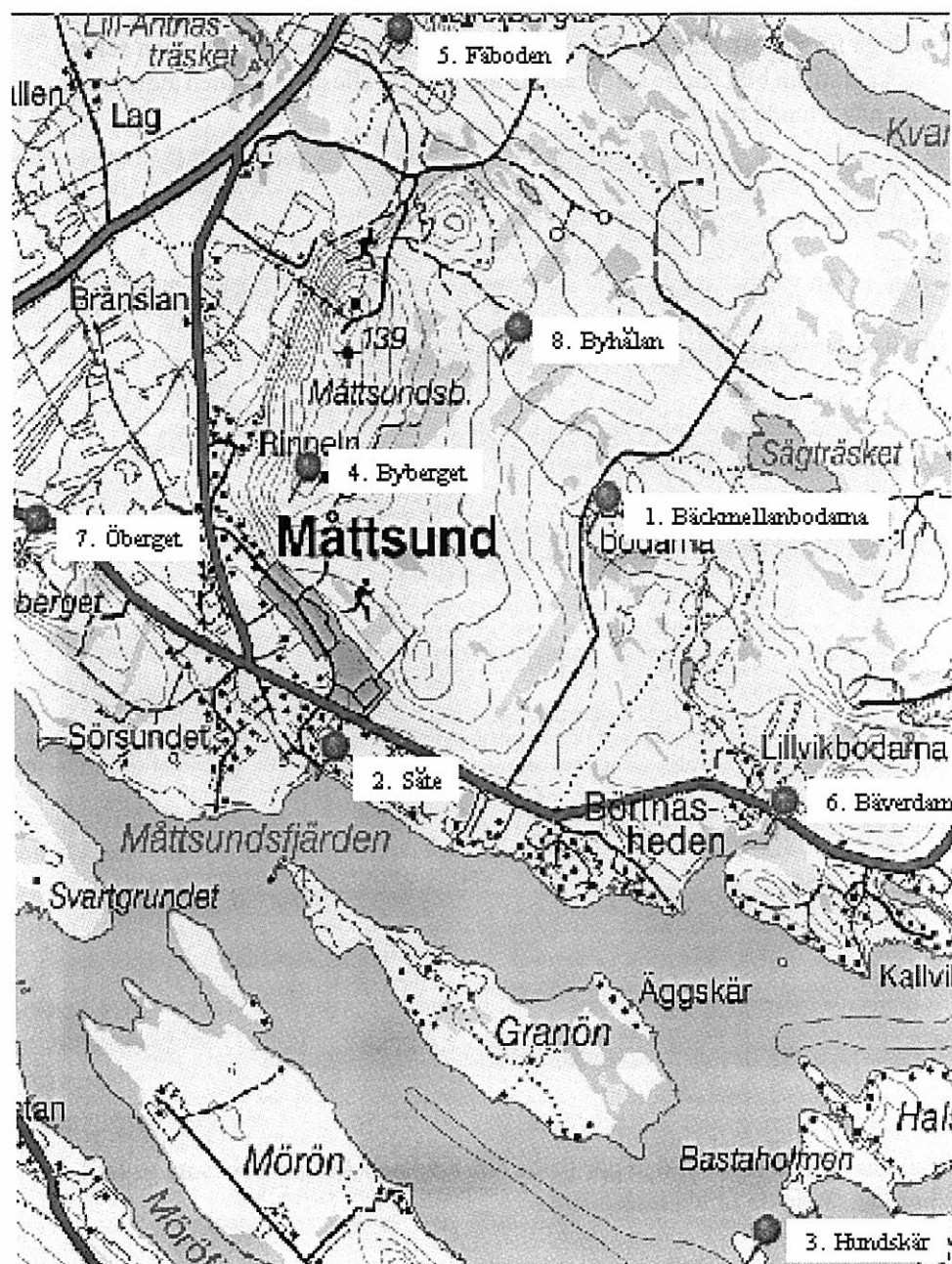
Rad 3: Sabina Ahlman, Elias Enström, Alma Bergenudd

Överst: Jonathan Sundbom, Josefin Brihem

Saknas på den stora bilden gör Frida Norberg och Adrian Sow som vi fällt in ovan, även de födda under 2003.

Utflyktskarta

Utflyktsmål i Måttsund

1. Bäckmellanbodarna med bivack och eldplats
2. Såte med bivack, eldplats och badstrand
3. Hundskär med badplats och grillplats
4. Byberget, som har en bivack med vacker utsikt över byn
5. Fäbovall med Måttsunds inre färbodar
6. Bäverdamm med lämningar från bävrars arbete
7. Öberget med grillplats
8. Byhålan med vindskydd och grillplats intill en bäck

Måttsund nr 14 Hare "Hära"

Ett område något hundratal meter bakom vår fastighet kallas "Häragårn". Det är den tidigare platsen för gårdshusen på stamhemman nr 14. Här, i Inrebyn, där hälften av byns hemman låg tätt hopgytte, tvingades flera av bönderna vid olika skiften att byta ägor och flytta sina hus. För Häras del skedde det omkring 1760 och sedan dess ligger gården nedanför Långbackavägen och har nu fått gatunummer 56. Men nog är det märkligt att ännu i denna dag, 250 år senare, benämns gårdens gamla plats "Häragårn".

Under en tjugofemårsperiod i mitten av 1600-talet beboddes gården av knekten **Jacob Olofsson**. Det är hans namn som återfinns på bykartan från 1645. Hans efterträdare blev en annan knekt, **Jon Nilsson**, som i längderna beskrevs som "husarm".

Hära efter Hare

I soldatrullor återfinns **Hans Larsson Hare**, men han är aldrig upptagen i någon mantalslängd eller jordebok. Där förekommer endast hustruns namn. Men troligen var det ändå denne fattige soldat som fick ge gården dess namn. Hustrun hette Dårdi och hade antagligen tidigare varit gift med soldaten Jöns Nilsson på hemman nr 5. Efter den förste makens död omkring 1665 stämde hennes svärfar Nils Andersson *sonhustrun Dårdy, som efter sin mans död ej kan uppehålla svärföräldrarna, beslutas att hon utlämnar det som de gamla i gården inlagt.*

Hans Hare var ofta ute i tjänst, men uppges i soldatlängder vara hemma ibland mellan åren 1667-72. 1675 fanns han i Göteborg och 1676 i Stockholm. Samma år dödades han i ett slag vid Ölands södra udde. Man måste förundras över de långa marscher soldaterna tvingades till vid förflyttning mellan de olika krigsskådeplatserna. Förflyttningen från Norrbotten skedde väl oftast med båt, men från västkust till ostkust måste det ha varit landväg som gällde.

Hans Larsson Hares hustru Dårdi omnämns tillsammans med fyra andra måttsundare i Västerbottens länsräkenskapers "Längd på fattighe och oförmögne uthi Luleå socken, som icke kunna bethala sina ordinarie uthlagor

till Cronan 1678-79. *Hu Dårdi Hans Lars, ut-hfattigh knächte änckia och blindh hafwer 3 små barn och 1 koo allenast, mycket giäldbunden.*”

Dårdi och en annan änka, Kerstin, som antas bo på grannhemmanet nr 15 Föschmäsch nämns efter 1668 tillsammans i längderna och deras hemmansdelar på 21/64 och 1/8 mantal är hopslagna till 29/64 mantal. Det är troligt att de också bor tillsammans.

Den 6 och 7 mars 1689 “hölls laga häradsting med allmogen och den menige man av Luleå socken. Ett av de ärenden man hade att döma i gällde:

Per Jönsson Nybyggare i Måttsundh, ehr kiändes berättigadh, att få igenlösa uthaf hustru Dårdi Hans Larssons Enckia dee 4 Skiehls Land Åker; med Engh der under; som höre Under det Uptagna Ödeshemmanet, antingen han då gifwer derföre, penningar eftter wärderingh, eller behåller hoos sigh den gamble blinda Enckian till förgånga, hwilken samma ägor till sitt Uppehälle här tills nyttiat, thet och Nembden profwade billigast wara.”

Möjligen bodde knekten **Per Jönsson** på Häragårn under några år. Senare har jag placerat honom på ett annat kronohemman, nr 6 Örväschen.

1695 finns en ny knekt, **Hans Johansson**, på gården. Han efterträddes redan fyra år senare av knekten **Jöns Jönsson**. Inte heller Jöns tid som bonde på Hära blev lång. Som de flesta andra knektar blev han antagligen dödad på slagfältet.

Mellan åren 1716 och 1723 skrevs gården som öde, men Jöns hustru **Sigrid** var registrerad för den. Hon var dock bosatt hos sonen soldaten Per Sedig.

Gämel-Drägaon, en “klok gubbe”

Från 1724 beboddes Hära av Måttsunds genom tiderna mest färgstarke person. Han har omskrivits i flera böcker som t.ex. “Luleå sockens historia” av prosten Albert Nordberg och “Luleåkultur” av August Nordström och för äldre måttsundsbor har “Gämel-Drägaon” varit ett känt begrepp.

Albert Nordberg skriver:

Några naturläkare må här nämnas. Den äldste kände var en av Karl XII:s bussar, Pehr Hansson Dragon, bonde på n:o 14 i Måttsund. Han avled 1782, icke mindre än 110 år gammal. Han är känd såsom "visman" av traditionen, och i hans dödsruna i kyrkans dödbok säges även att han "hjälpte många sjuka, som honom sökte, mot ringa betalning". Enligt samma källa hade han varit "av stark kropps- och sinnesstyrka" och hade året före sin död gått till kyrkan (omkr. 1,8 mil). Dragon hade varit "i Kong Carl XII:s tjänst och i flera krigseldar".

Han var kanhända av finsk börd, ty i 1708 års skriftebok står om honom: "läser finska både i bok och eljes". Traditionen berättar också att han kommit österifrån och att han såsom ung hos en apotekare i Finland skall ha förvärvat sin läkaregåva genom att doppa fingret i och smaka på en dekokt, som han satts att vakta.

Så långt prosten Nordberg. Den senare uppgiften hade Nordberg fått av lärarinnan Hilma Nilsson från Kallviken född 1889.

August Nordström skriver bland annat:

Pehr Hansson var med vid Fredrikshall, när den dödande kulan gjorde slut på Carl XII:s hjältesaga. Han anlätades som en folkdoktor och var känd vida omkring som en "mäster allt i allo" med förmåga att fjärrskåda. En gång var han på ett bröllop. Plötsligt reste han sig och tog sin käpp för att gå ut. När man frågade vart han skulle gå blev svaret: *He ligg i ståort tröll ini brämberlo'tn ati veggän der sma berfåotaba'no fära o kiót o leik. Jä sko gå eot o sla ihel ä.* (Det ligger ett stort troll under hallonbusken vid väggen där små barfotabarn far och kuta och leker. Jag ska gå ut och slå ihjäl det.) Sen gick han ut och petade fram en stor huggorm ur hallonbusken och slog ihjäl den.

Nordström nämner också hur Gammel-Dragon hade fått sin förmåga att bota och fjärrskåda. Enligt den versionen var det hans fosterfar som sysslade med svartkonst. Han hade lagt en vit orm att koka i fåhusgrytan. I ett obehagligt ögonblick hade Pehr, som då bara var en liten pojke, doppat fingret i spadet och slickat på det. På så sätt hade han fått sitt "sjätte sinne".

Vidare menar Nordström att "Pehr Hansson troligen var den äldsta person

som levat i Nederluleå och vida däromkring”.

Uppgiften att Per Hansson blev 110 år gammal är hämtad ur dödboken. Jag har kontrollerat de äldsta skrifteböckerna där födelseår saknas, men familjemedlemmarnas ålder är angiven. Barnens födelsedatum kan man hitta i dopböckerna och om man sen jämför deras ålder i skrifteboken med föräldrarnas, kommer man fram till att Pehr Hansson var tio år yngre än vad dödboken uppger. Men gammal blev han. Hundraårsdagen är det få som får uppleva i vår tid och på 1700-talet var det ytterst ovanligt. Och vilken 99-åring skulle kunna tänkas gå från Måttund till Gammelstad? Nåja, kanske blev han bjuden att åka med någon hästskjuts en del av vägen.

Pehr Hansson skulle alltså vara född omkring år 1682. Han gifte sig med **Dårdi Ersdotter** den 14 september 1720. Makarna begåvades med tre söner och två döttrar som alla fick leva till vuxen ålder.

Hos familjen bodde också Dårdis mor *“svärmoder hustru Märit....swag Orkar icke läsa i Bok”* Hon dog 1738 och uppgavs då vara 86 år gammal. Där fanns också Dårdis syster *“svägerskan Maria”* samt *“fastren Sara Blind och siuk”*.

1741 avled *“Mycket Alderstigna Pigan Sara Jönsdotter ifrån Måttund, född 1635. Fadren Jöns Erichsson Modren hust Sara N.dr afled genom döden d. 1 Augusti. Begrafdes på Kyrckogården d. 8 ejustdem. Warit 15 år blind men dock under sin blindhet spunnit finaste garn, thes höga ålder är 106 år”*.

Det är tydligt att det här är fråga om Dårdis faster. Eftersom fastern hette Jönsdotter och Dårdi Ersdotter, bör Dårdis far ha hetat Erik Jönsson. I jordeböcker, skatte- och mantalslängder kan man hitta jordägare och soldater men i Måttund finns varken Jöns Eriksson eller Erik Jönsson vid de tidpunkter det här kan vara fråga om. Det är möjligt att hela familjen är inflyttad till byn.

Härahemmanet i kris

Vid 1750 års jordrannsaking beskrivs hemmanet enligt följande:

“31/128 Mantal Krono. Åbos af Hustru Dordi Ersdotter, som tillika med

sin siuklige man Per Hansson, berättas mycket wanhäfdat hemmanet, så til hus som ägor; hwarföre Krono Befallningsman i orten ansades at med denne Åbo efter Lag och Kongl. Förordningar förfara til hemmanets befriande ifrån annars förestående ödesmål. Åkerjorden upgafs wara öppen til 1 tunnans utsäde; och ängarne nu för tiden af indrägt en häst, 3 kor och 4 får kunna deraf underhållas. I Alwik innehafwes 1/2 lass äng under hemmanet.

Samma år, 1750, gifte sig sonen **Hans Persson**, som var soldat under namnet Uhrväder. Han skrevs som brukare av gården från år 1761. Troligen var det vid denna tid man övergav den gamla gårdsplatsen med de fallfärdiga husen och byggde nya på den nuvarande platsen nedanför Långbackavägen. Hans Uhrväders båda bröder flyttade troligen från byn. System Sara gifte sig med änkemannen, soldaten Hans Hansson Sedig och Maria med soldaten Nils Nilsson Hjort. Båda familjerna bodde i Måttsund. Lämningar i form av stenfot från husen på den gamla gårdsplatsen har funnits kvar till omkring 1900-talets mitt. Vid plöjning av en åker intill fann man en nyckel som en kunnig värderingsman daterat till 1600-tal. Den förvaras nu hos Sigvard Andersson i grannhemmanet Håmbel.

Nyckel som troligen tillhört Håra

1762 avled dragonens hustru.

“Dordi Hansdotter, Dragons i Måttsund Per Johanssons Hustru, dog 77 år gl af ålder d. 9 aug. begr. d. 14 ejusd. å Kyrkogården”. (Här har båda efternamnen bytts ut, men sådant hände då och då).

“Dragon” har ibland uppfattats som Per Hanssons soldatnamn, men så var nog inte fallet. Han var helt enkelt en av Karl XII:s dragoner.

Den sjuklige dragonen tycks ha frisknat till ordentligt och kanske hade också ekonomin förbättrats, för han hade varit änkeman endast nio månader när han, 80 år gammal, gifte om sig. Bruden var bara hälften så gammal. I vigselboken kan man läsa: *“Gl avskedade Dragonen och enklingen Pär Hansson i Måttsund med afl. Soldaten Hans Humblas Enckia Karin Hansdotter. Morgongåfva 60 L. Silfver”*

Fel namn igen! **Karin** hette **Olofsdotter**, var född 1722 i Gyljen Överkalix och hade fött fem barn mellan åren 1749 och 1757 av vilka tre var i livet.

Far vid 87!

Födelseboken berättar vidare:

1764 d. 24 april föds Henric. Föräldrar: inhysesman Pär Hansson och Karin Olofsdotter.

1768 d. 15 oktober Jacob “döpt i staden”.

Den senare dog redan den 4 februari 1769 *“Jacob, Afs. Dragons Pär Hanssons son, dog af okiend barnsiuka”.*

Den äldre sonen fick föräldrarna behålla några år men 1787 d. 6 oktober avled *“Drängen Hindrik Persson död af rötfeber (kallbrand) 23 år gammal”.*

I dödboken kan man också läsa om *“Isaac Gl Dragons Per Hanssons son 6 år gammal dog i koppor den 12 augusti 1770”.* Denne Isac hittar jag inte i dopboken, men han borde efter åldern vara tvillingbror till Henric vilket inte framgår. Troligen är åldersangivelsen felaktig.

Dragon avled som tidigare sagts 1782 omkring hundra år gammal och hustrun flyttade senare till sin son från första giftet, soldaten Hans Hansson Rolig. Även hon blev mycket gammal.

I dödboken kan man läsa:

“År 1819 den 23 dec. Enkan Caisa Olofsdotter Dragon, död af ålderdom 100 år gl.”

Följande anteckning har prästen gjort i skrifteboken, troligen i samband med dödsfallet: *“Hon var efter egen berättelse 30 år gl. då hon i första giftet med soldat Humbla födde sin förstfödde son 1749 d. 30 juli”*.

Ingen av åldersuppgifterna är helt rätt. Cajsas Olofsdotter var 27 år när sonen föddes och 97 när hon avled. Det var, som tidigare sagts, ytterst ovanligt att någon blev så gammal i början av 1800-talet, men ganska vanligt att man var osäker på sin rätta ålder.

Olycka och sorg drabbade ofta de fattiga

Dragonens son **Hans Persson Uhrväder** var gift med **Karin Olofsdotter**, dotter till soldaten Olof Lax i Kallax. Makarna fick tre döttrar och en son. Alla döttrarna dog som barn. Om den ena berättar dödboken:

Barnet Dårði Hansdotter ifrån Måttsund, född år 1752 i October, Fadern Hans Persson Urväder, Modern Karin Olofsdotter, föll förmodligen utaf vådeligit tilfälle i siudande vatten d. 21 Novemb. och dödde derpå d. 2 Dec. uti stor jämmer och elände. Lefvat i 2 år. Begrofs på Kyrkiogården d. 13 Decembris.

Nog förstår man att det var elva dagar av *stor jämmer och elände*. Vad fanns som kunde lindra flickans fasansfulla smärtor för 250 år sedan? Såvida inte farfadern kunde hjälpa henne. Det var fyra år efter det han själv beskrivits som sjuklig, men han lär ju, som tidigare sagts, ha pignnat till betydligt under de 28 år han hade kvar i livet.

Två inhysesfamiljer

Hans Uhrväders ende son hette **Pehr Hansson**, liksom sin farfar, och var

född 1754. Han blev soldat för roten Lax. Hustrun **Margareta Nilsson** kom från hemman nr 12 Paal. De tycks ha bott som inhyses på Hära. Att bo inhyses innebar att man inte själv ägde eller hade besittningsrätt till den gård eller det torp där man bodde. Makarna fick två söner och två döttrar. Pehr Hansson dog redan 1790 och i soldatrullan har antecknats "*omkommen i samband med olycka*".

Deras äldste son, Hans Petter, född 1778 med hustrun Lisa Olsdotter och hans tre syskon hittar jag från 1806 som inhyses i Måttund. Det är troligt att de inte längre bodde på Hära, eftersom en ny släkt då flyttat dit. Hans Petter var vargeringskarl. Med detta menas att han var en extrasoldat som förbundit sig att rycka in vid ordinarie soldats avgång. Bönderna i en rote, som oftast bestod av två - tre hemman, var skyldiga att hålla både soldat och vargeringskarl.

Hustrun Lisa hade en treårig son, Nils, när makarna gifte sig. Tillsammans fick de 1807 sonen Johan Petter. Tre år senare föddes ännu en son, Nathanael. Som förälder antecknas denna gång i dopboken "pigan Lisa Olofsdotter". Husförhörsboken anger att Hans Petter är död, men ingen notering finns i dödboken. Så var det ofta när det gällde de stupade soldaterna. Ibland hittar man dödsdatum i soldatrullorna. Jag har sökt Hans Petter Persson i dessa utan att finna hans namn. Kanske mötte han sin död i finska kriget 1808-09.

Om Nathanaels far var Hans Petter Persson borde detta ha angetts i dopboken med *aflidne* före namnet. Om fadern är någon annan, är det lite märkligt att sonen inte fått beteckningen *oäkta*.

Den 27 oktober 1816 får tre barn sätta livet till på den svaga höstisen vid Oxviken. Den ene är knappt nioårige Johan Petter. De andra är systrarna Greta 14 år och Britta 11 år, soldaten Johan Linds döttrar.

Lisas yngste son, Nathanael, dog 12 år gammal av *avmattande sjukdom*. Ett halvår senare gifte hans mor om sig och flyttade till Ersnäs. Där blev också sonen Nils bosatt.

Denna familj kan kanske inte räknas till Hära, även om detta var husfaderns födelseplats. Jag ville bara berätta om dem för att visa hur olyckor och

sjukdom ofta drabbade de svagaste.

En ny släkt till Hära

Under senare delen av 1700-talet erbjöds de soldater som fanns på kronohemman att friköpa dem. Den siste soldat, som brukade Härahemmanet var Hans Persson Uhrväder. Efter hans död 1784 kom en ny släkt till gården. Det var troligen den nye brukaren, **Lars Larsson**, som fick möjlighet att lösa hemmanet. Han var son till Lars Mårtensson på ett av byns övriga kronohemman, nr 7 Nisdåvis. Lars Larsson var född 1758. Han gifte sig med **Brita Arendtsdotter** från hemman nr 11 Häsch. Av deras åtta barn dog fyra som helt späda. Äldste sonen med samma namn som sin far, **Lars Larsson**, var född 1787. Han gifte sig med änkan efter soldat Harnesk i Unbyn, **Dorothea Larsdotter**, och fick med henne sju barn. Av dessa fick de behålla fem döttrar.

Hära delas

Efter 1840-1843 års skifteslag var hemmanet delat på följande sätt:

1/16 mantal brukades av Lars Larsson och blev den hemmansdel som i fortsättningen behöll gårdsnamnet Hära. Den fick beteckningen O.14:1.

1/8 mantal med littera O.14:2 var beläget i Kallviken. Dess ägare var Nils Thelin och det blev hans son Isak som i samband med sitt giftermål 1849 fick överta den gården, medan hans tvillingbror Jakob blev bonde på föräldrarnas hemman nr B.2:3 Janihansch. Isak Thelin dog redan 1859 bara 36 år gammal. Hans hustru Anna Sofia född Sundling i Sunderbyn blev lämnad med fyra små döttrar, den yngsta bara halvårsgammal.

Mera om hemmanet i Kallviken och dess brukare tas upp vid ett senare tillfälle där hela Kallviken beskrivs.

Redan omkring 1830 hade en mindre del av gården, troligen av ekonomiska skäl, sålts till en person som inte hade några familjeband i Måttsund. I mantalslängderna benämndes han först "lösa karlen Olof Samuelsson" och senare, efter giftermålet 1811 med soldatänkan Maja Olofsdotter Krigsbuss, "inhyssesman". Makarna, tillsammans med hustruns dotter Maja Lisa Henriksdotter och senare med hennes familj, var skrivna som boende på

nr 3 Elias. Maja Lisas make Lars Öqvist var vid 1840-43 års Laga skifte ägare till hemmansdelen O.14:3 på 7/128 mantal och dessutom 5/64 mantal av nr 11 Häsch. Tillsammans kom dessa hemmansdelar att bilda ett helt nytt hemman, nr 17 Ooll. Lars Öqvist avled i maj 1843 bara 31 år gammal och hemmanet skrevs på "Lars Öqvists enka" tills en dotter och svärson kunde ta över. Några hus blev nog inte byggda på gården förrän den yngre generationen tagit över.

Men mera om Ooll vid ett senare tillfälle.

En Kempe till Hära

Näste ägare av Hära blev **Daniel Larsson**. Han var bror till Lars Larssons hustru Dorothea, som efter makens död 1849 fick bo kvar på gården som "förgångsmor".

Dorothea och Daniel var födda i Råbäcken. Han var först soldat nr 41 Kempe i sin hustru **Kristina Larsdotters** hemby, Unbyn. Där var de tre äldsta barnen födda. Omkring 1820 flyttade familjen till Kallax nr 4, där Daniel Larsson blev ägare till en hemmansdel. Därifrån flyttade de till Antnäs nr 11. När de efter Lars Larssons död övertog Hära i Måttund, var de fyra äldsta barnen "utflugna" och bara de två yngsta följde med föräldrarna, som då var i sextioårsåldern. Yngste sonen, Daniel Danielsson född 1828, övertog Hära. Som gamla bodde Daniel och Kristina som "föдорådstagare" dels hos Daniel i Måttund dels hos sonen Olof Gustaf i Antnäs.

Daniel Danielsson gifte sig 1854 med **Brita Cajsa Englund** från Antnäs. De fick åtta barn, men fyra av dem dog som barn. Den äldste sonen, **Olof Johan (Janne) Danielsson**, tog över och brukade hemmanet. Han gifte sig som 50-åring med den endast 18-åriga **Margreta Sundbom** från nr 7 Nisdåvis. Deras tre förstfödda barn dog som helt små, men sönerna Alvar född 1913 och Hjalmar född 1916 fick de behålla. Hära såldes omkring 1925 till Valdemar Sundkvist och familjen flyttade till en fastighet under nr 2 Gusta-Nits.

Av Daniel Danielssons övriga barn gifte sig Anna Sofia 1896 med änklingen Karl Jakob Berlin. Hon avled året därpå, knappt två månader efter att hon fött sonen Karl Ludvig. En månad senare dog också sonen.

Hennes bror Gustaf gifte sig 1891 med änkan Maria Larsdotter och blev bonde i Måttsund nr 16 Sävelinsch.

Kristina gifte sig 1897 med Johan Valfrid Smith. Makarna flyttade till Luleå men återkom därifrån omkring 1902.

Från Piit till Hära

Valdemar Sundqvist var född 1891 på nr 4 Övre-Piit. Han var Nils Erik och Vilhelmina Sundqvists äldste son. I augusti 1909 tog han ut flyttningsbetyg för att emigrera till Nordamerika. Men han ångrade sig och lämnade tillbaka betyget tre månader senare. Valdemar gifte sig 1917 med **Hilda Sandström** från Alvik. Makarna bodde först på Valdemars hemgård och där föddes **Ivar** i oktober 1918 och **Hildur** i november 1920.

Den unga familjen flyttade till Hära sedan de köpt gården av Janne Danielsson.

Sonen **Sigvard** föddes den 21 september 1927. Han var mycket liten, för födseln var beräknad flera veckor senare. Dagen därpå blev de tre syskonen moderlösa. Barnsängsfeber var ännu en ganska vanlig dödsorsak bland nyförlösta mödrar. Som så många andra för tidigt födda barn fick Sigvard bestående men som bland annat visade sig i starkt nedsatt syn. Men han var en hjälpsam, vänlig och välkänd person i Måttsund. Han förblev ogift och bodde i Hära till sin död 2001.

Ivar gifte sig 1952 med Margit Sundqvist från Kallviken och blev bosatt där. Han avled den 14 maj i år. Hildur var gift med Georg Larsson från nr 3:16 Erik-Vidar. Makarna bosatte sig i Bara utanför Malmö. Georg avled 1990 medan Hildur och deras två döttrar finns i Skåne.

Hära som hemman finns inte längre. Både skogs- och åkermark har köpts upp av andra jordägare i byn. Ett flertal av tomterna i området ovanför Hära har sitt ursprung i nr 14. Gårdshusen har efter Sigvard Sundqvists död sålts. Vi låter de nya ägarna presentera sig på nästa sida.

Ny i Byn

Ja, så jättenya är vi kanske inte. I oktober är det tre år sen vi flyttade in i huset på Långbackavägen 56. Vi heter Kenneth och Jeanette Bergström och flyttade från Kiruna till Luleå för snart fyra år sedan. Jobb och en längtan att "göra något" lockade. Och Luleå kändes då lagomt långt att flytta till. Vi har inte ångrat oss. Vi trivs otroligt bra i huset med fritt läge mot ängen och tycker fortfarande att det är lika roligt då vi får besök av igelkottarna, älgarna, räven och något sällsynt besök av rådjuret.

Jeanette och Kenneth Bergström utanför sitt hem Hära

Kenneth jobbar med att tillverka krockskydd på SSAB Hardtech, Jeanette är journalist på NSD. Vår sommar kommer till största delen ägnas åt att rusta upp huset. Vi håller som bäst på att fixa till ett helt nytt kök och om alla planer går i lås, ser vi fram emot invigning framåt hösten.

Måttsunds äldsta 2003

1902 12 18 Oscarsson, Edit Valborg Fredrika Kallkällans äldreboende
1911 02 14 Palmgren, Elsa Linnéa Sundsbackens äldreboen.
1914 02 17 Nordström, Jenny Sofia Kallviken 29
1916 07 05 Öström, Gunhild Helena Bergnäsets äldreboende
1918 06 11 Sundberg, Ingar Gideon Måttsunds byaväg 203
1919 07 26 Backman, Nils Gunnar Sixten Långbackavägen 37
1919 11 19 Vallström, Nils Gottfrid Måttsundsvägen 251
1920 02 08 Palmgren, Sigurd Östen Långbackavägen 38
1920 11 18 Johansson, Nils Börje Sörsundet 64
1921 02 09 Johansson, Agnes Maria Sörsundet 64
1921 04 02 Vallström, Rut Elin Måttsundsvägen 251
1921 11 11 Backman, Marta Margareta Långbackavägen 37
1922 02 23 Nilsson, Erik Gustav Roland Måttsunds byaväg 246
1922 03 08 Karlsson, Anny Cecilia Långbackavägen 2
1922 08 13 Hagelbring, Erik Halvdan Långbackavägen 8 A
1923 09 25 Nilsson, Nils Henning Eliasväg 11

Måttsundsskolan 10 år.

Fredag 27/8 är det öppet hus på Måttsundsskolan som fyller 10 år. "Gamla" och nuvarande elever underhåller med musik tillsammans med kulturskolan. Det blir också lekar. "Gamla" elever och personal har möjlighet att äta en buffé i matsalen. Ute på skolgården kan man köpa hamburgare och slobben. Vi kommer att elda en kolmila så man får se hur det går till. Honung kommer också att slungas så att man kan se på det.

Vi hoppas på en trevlig kväll tillsammans och alla är naturligtvis välkomna.

Vi startar 16.00

Måttsundsskolans personal

Intresseföreningens planering 2004

ÅRSPLANERING 2004	Angående	Deltagare
Städdag i Såte 6 juni kl 10.00		Alla Bybor
Måttsundsdagen 21 augusti kl 12.00-15.00		Alla Bybor
Enkel pubafton 21 augusti kl 20.00-01.00		Alla Bybor
Styrelsemöte 27 september kl 19.00	Stormöte	Styrelsen
Stormöte 13 oktober kl 19.00	Lägenheter, högstadium	Alla Bybor
Styrelsemöte 8 november kl 19.00	Första advent	Styrelsen
Adventsfika 28 november kl 12.00-15.00		Alla Bybor

Trevlig sommar
önskar
Måttsunds Intresseförening

